

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО, МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО

Петренко А.О.

аспірант,

*Національний університет
«Одеська юридична академія»*

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ГРОМАДЯН ЗА МІСЦЕМ ПРОЖИВАННЯ: ДОКТРИНАЛЬНИЙ ВИМІР

Наразі єдиним українським дослідником, який присвятив низку публікацій загальним зборам громадян за місцем проживання, є О.С. Орловський. Незважаючи на те, що останні його публікації з цього питання виходили доволі давно, поки його матеріали є найбільш всеохоплюючими, коли йдеться як про теоретичні аспекти, пов'язані зі скликанням та проведенням загальних зборів громадян за місцем проживання, так і про відповідну практику.

Вперше О.С. Орловський звернув свою увагу на проблемні питання, пов'язані з загальними зборами громадян за місцем проживання, досліджуючи правовий статус органів самоорганізації населення, в рамках своєї дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. Він підкреслив важливість загальних зборів для формування персонального складу органів самоорганізації населення; нагальність вирішення на законодавчому рівні питань персонального обліку учасників загальних зборів (конференцій), які вирішують питання, пов'язані з утворенням та діяльністю органів самоорганізації населення; необхідність вирішення питань розпорядження майном органу самоорганізації населення на загальних зборах (конференції).

Після успішного захисту дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук, О.С. Орловським надруковано низку наукових статей про загальні збори громадян за місцем проживання, у т.ч.: «Нормативно-правова регламентація загальних зборів членів територіальних громад» 2009 р., «Регулювання форм локальної демократії статутами територіальних громад» 2009 р., «Проблемні питання скликання і проведення загальних зборів громадян за місцем проживання» 2009 р., «Нормативно-правова регламентація загальних

зборів членів територіальної громади на локальному рівні (на матеріалах міста Суми)» 2010 р., інші.

З числа тих висновків та пропозицій, які висловлені в наукових статтях О.С. Орловського, заслуговують на увагу та можуть слугувати підґрунтям для подальших наукових дискусій наступні:

– на сучасному етапі регламентація загальних зборів членів територіальних громад на рівні держави здійснюється досить фрагментарно, лише двома нормативно-правовими актами (Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» і Положенням про порядок проведення загальних зборів громадян за місцем проживання), один з яких є застарілим (Положення). Що ж до місцевого рівня, то не в усіх селах, селищах і містах прийнято відповідні нормативні акти, і навіть у разі їхньої наявності, – багато з них, в тому числі із статутів територіальних громад, містять неточності і застарілі норми. Отже, для підвищення ефективності цієї форми локальної демократії, уявляється доцільним прийняття Закону України, який би регулював питання проведення загальних зборів членів територіальних громад, в процесі опрацювання тексту цього закону використавши досвід, накопичений при застосуванні локальних норм, в тому числі, норм статутів територіальних громад. Після набуття чинності таким Законом, регламентація загальних зборів статутами територіальних громад в обсязі, у якому її можливо здійснити в рамках цього нормативно-правового акту, буде достатньою» [1, с. 165];

– на підставі аналізу досвіду нормативної регламентації загальних зборів громадян за місцем проживання у містах Запоріжжя і Кіровоград, «надано критичний аналіз відповідних положень статутів територіальних громад цих міст. Зокрема, у проаналізованих статутах передбачена можливість проведення загальних зборів не членів територіальної громади, а громадян, тим самим позбавлено права брати участь у таких заходах осіб без громадянства та іноземців, які на законних підставах проживають на відповідній території. Крім того, не деталізується порядок проведення конференцій представників членів територіальної громади, які найчастіше і скликаються на практиці; є і інші недоліки» [2, с. 159-160];

– на підставі аналізу досвіду нормативної регламентації загальних зборів громадян за місцем проживання у місті Суми узагальнено: «безперечно позитивною рисою є врегулювання і нормами Статуту, і поточними актами місцевої ради як інституту загальних зборів, так і

інституту самоорганізації населення. Однак, на підставі проведеного дослідження уявляється доцільним рекомендувати розглянути можливість регламентації цих двох інститутів спільно не тільки у Статуті територіальної громади, але й в єдиному акті (Положенні) Сумської міської ради. Такий досвід буде вартим запозичення і іншими населеними пунктами» [3, с. 16-17].

Як свідчать назви цих праць, а також авторські висновки та пропозиції, О.С. Орловський аналізував нормативно-правову регламентацію загальних зборів громадян за місцем проживання переважно на місцевому рівні, та основну увагу приділяв не теоретичним, а практичним проблемам, пов'язаним з загальними зборами громадян за місцем проживання в Україні.

Слід відмітити й активну нормотворчу діяльність О.С. Орловського. Він виступив одним зі співавторів тексту Проекту Закону України «Про загальні збори (конференції) членів територіальної громади за місцем проживання», реєстраційний номер 2467 від 24 березня 2015 р. Варто зауважити, що станом на 1 березня 2019 р. цей Проект розглядається Верховною Радою України.

Резюмуючи слід зазначити, що в Україні найбільш комплексно проблематику загальних зборів громадян за місцем проживання аналізував О.С. Орловський, однак його висновки та пропозиції не знайшли свого вираження у монографічних працях з цього питання. Відповідно, таких досліджень в українській юридичній літературі наразі немає, що робить опрацювання цієї проблематики актуальним та нагальним.

Список використаних джерел:

1. Орловський О. С. Нормативно-правова регламентація загальних зборів членів територіальної громади. *Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові України*. 2009. Вип. 1. С. 158-167.
2. Орловський О. С. Проблемні питання скликання і проведення загальних зборів громадян за місцем проживання. *Збірник наукових праць НАДУ при Президентові України*. 2009. Вип. 2. С. 143-161.
3. Орловський О. С. Нормативно-правова регламентація загальних зборів членів територіальної громади на локальному рівні (на матеріалах міста Суми). *Юридичний вісник*. 2010. № 1. С. 13-17.